

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.078/2023/4.

A felperes:

felperes, felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Gönczi Gergely ügyvéd, ügyvéd címe

Az alperes:

alperes, alperes címe

Az alperes képviselője:

Andrási & Hegedűs Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Andrási Gergely Pál ügyvéd

A per tárgya: személyiségi jog megsértése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 15.P.20.229/2022/18. számú végzéssel
kijavított 15.P.20.229/2022/13. számú ítélet

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és azt állapítja meg, hogy az alperes a közösségi oldal oldalán 2021. július 22. napján közzétett bejegyzésében annak közlésével,

miszerint „a baloldal már hónapok óta pénzeli uniós forrásból a települési óvodákban az szervezet propagandát”, valótlanul állította, hogy a települési óvodákban hónapok óta szervezet propagandát folytatnak, megsértette a felperes jóhírnévhez való jogát.

Mellőzi az alperes kötelezését az elsőfokú ítélet rendelkező részének közzétételére és az alperest arra kötelezi, hogy elégtételadásként az elsőfokú bíróság által meghatározott helyen, időben és módon az alábbi közleményt tegye közzé:

„2021. július 22. napján a közösségi oldal oldalamon megjelent írásomban valótlanul állítottam, hogy a települési óvodákban hónapok óta szervezet-propagandát folytatnak. Ezzel megsértettem a felperesnek jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát, mely jogsértést a bíróság megállapította. A jogsértés miatt ezúton bocsánatot kérek felperestől.”

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az elsőfokú illeték megfizetésére kötelező rendelkezést akként pontosítja, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított, az államnak járó 48.000 (negyvennyolcezer) forint illetéket e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlája javára kell megfizetni.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az felperesnek 15 napon belül 180.000 (száznyolcvanezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket az állami adó- és vámhatóság fenti számú illetékbevételei számlája javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az alperes 2021. július 22. napján közösségi oldal oldalán bejegyzést tett közzé, amelyben azt írta, hogy „A baloldal már hónapok óta pénzeli uniós forrásból a települési óvodákban az szervezet-propagandát. Ma pedig újabb támogatást adtak a közreműködő személy1-szervezeteknek. A szexuális nevelés kizárólag a szülők feladata! Vajon tudnak arról, mi folyik az óvodákban? Gyermekünk jövője a tét! Meg kell védenünk őket!”

[2] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes 2021. július 22. napján a közösségi oldal közösségi oldalon közzétett azon közléssel, hogy „A baloldal már hónapok óta pénzeli uniós forrásból a települési óvodákban az szervezet-propagandát.

Ma pedig újabb támogatást adtak a közreműködő személyl-szervezeteknek. A szexuális nevelés kizárólag a szülők feladata! Vajon tudnak arról, mi folyik az óvodákban?”, valótlannul állította, hogy a felperes, mint intézményfenntartó Európai Unió forrásból olyan programot támogat, amelynek keretében a települési óvodákban szervezet-propagandát folytattak, és ezzel megsértette a jóhírnévhez való jogát.

Kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől és kötelezését arra, hogy adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot olyan módon, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 5 napon belül további kommentár nélkül tegye közzé és legalább 30 napig bárki számára olvasható, nyilvános beállítással tartsa fenn saját közösségi oldal oldalán ([www.közösségi oldal.com/alperes](http://www.közösségioldal.com/alperes)) az ítélet rendelkező részét és az alábbi szöveget: „Bocsánatot kérek a felperestől. Valótlannul állítottam, hogy a felperes, mint intézményfenntartó Európai Unió forrásból olyan programot támogat, amelynek keretében a települési óvodákban szervezet-propagandát folytattak. Az ellenem indított személyiségi jogi perben a bíróság megállapította, hogy jogsértést követtem el, amikor azt állítottam, hogy a baloldal hónapok óta pénzezi uniós forrásból a települési óvodákban az szervezet-propagandát. Bocsánatkérésem mellett az ítélet rendelkező részét nyilvános elégtételként alább változtatás nélkül közlöm.”

Kérte az alperes kötelezését a sérelmezett tartalom végleges eltávolítására, továbbá arra, hogy fizessen meg a részére 800.000 forint sérelemdíjat.

[3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az ügyben a felperes nem rendelkezik perbeli legitimációval, mert a közlésben a felperes nem kerül megnevezésre, véleményét a baloldal vonatkozásában fogalmazta meg. A „települési” kifejezés pedig az önálló jogi személy kerületi óvodákra, mint érintettek vonatkozik. Másodlagosan arra hivatkozva kérte a kereset érdemben történő elutasítását, hogy a felperes által hivatkozott személyiségi jogok sérelme nem következett be.

Kifejtette, hogy a felperes nyertes pályázata révén vissza nem térítendő uniós forrású támogatásra vált jogosulttá, amelyet a szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelemre, illetve a diszkrimináció felszámolását célzó tevékenységekre volt szükséges fordítani, amely kellő ténybeli alapot adott a közlésében szereplő – okszerű – következtetésre. Előadta azt is, hogy a felperes a egyesület tevékenységével kapcsolatos pozitív gondolatait a honlapján közzétette, ezzel népszerűsítve az egyesület gyermekeknek szóló kiadványát, valamint kedvezményes bérleti díj ellenében a tulajdonában álló helyiséget adott bérbe a számára. Álláspontja szerint ezen valós ténybeli alapon álló politikai véleményét, értékítéletét fogalmazta meg (BDT2012.2653.), amely nem alapoz meg személyiségi jogvédelmet sem az értékítélet téves volta, sem a sértett érzékenysége alapján (BDT2019.4062. és BH2010.291.).

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes a 2021. július 22. napján a közösségi oldal közösségi oldalon közzétett posztjában (bejegyzésében) a felperesre vonatkozó azon közlésével, hogy: „A baloldal már hónapok óta pénzezi uniós forrásból a települési óvodákban az szervezet-propagandát. Ma pedig újabb támogatást adtak a közreműködő személyl-szervezeteknek”, valótlannul állította, hogy a felperes, mint intézményfenntartó Európai Unió forrásból olyan programot támogat, amelynek keretében a települési óvodákban szervezet-propagandát folytattak, és ezzel megsértette a felperes jóhírnévét.

Az alperest a további jogsértéstől eltiltotta és kötelezte a sérelmezett tartalom végleges eltávolítására.

Kötelezte az alperest arra is, hogy adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot olyan módon, hogy az ítélet jogerőre emelkedéstől számított 5 napon belül további kommentár nélkül tegye közzé és legalább 30 napig bárki számára olvasható, nyilvános beállítással tartsa fenn saját közösségi oldal oldalán (www.közösségioldal.com/alperes) az ítélet rendelkező részét és az alábbi szöveget:

„Bocsánatot kérek a felperestől. Valótlanul állítottam, hogy a felperes, mint intézményfenntartó Európai Unió forrásból olyan programot támogat, amelynek keretében a települési óvodákban szervezet-propagandát folytattak.

Az ellenem indított személyiségi jogi perben a bíróság megállapította, hogy jogsértést követtem el, amikor azt állítottam, hogy a baloldal hónapok óta pénzezi uniós forrásból a települési óvodákban az szervezet-propagandát. Bocsánatkérésem mellett az ítélet rendelkező részét nyilvános elégtételként alább változtatás nélkül közlöm:”

Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 400.000 forint sérelemdíjat.

A felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 150.000 forint perköltséget, valamint az államnak térítsen meg 48.000 forint le nem rótt eljárási illetéket.

[5] Határozatában ismertette az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, II. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, IX. cikk (1)-(2) és (4) bekezdését; a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 4. § (1) és (3) bekezdését, 10. §-át, 12. § (1) bekezdését, 14. § (1) bekezdését, 21. § (1) bekezdését; a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1)-(3) bekezdéseit, 2:43. §-át, 2:45. §-ának (1) és (2) bekezdését, 2:51. § (1) bekezdését, 2:52. § (1)-(3) bekezdéseit.

[6] Elsődlegesen, a felperes perbeli legitimációját vizsgálva kifejtette, hogy a PK 13. számú állásfoglalás I. pontja szerint a közlemény tartalmából a felperes személye felismerhető, mert az írás nem általában a „baloldaltól” fogalmaz meg kritikát, hanem a baloldal által pénzelt települési óvodákról, amelyek köztudottan a felperes fenntartásában működő intézmények. Megállapította, hogy a peresített közlés vonatkozik a felperesre, illetve a feladatellátásával kapcsolatos, így az ő jóhírére is rontja. Ezzel tekintettel a felperes anyagi jogi jogvédelme (perbeli legitimációja) megalapozott.

[7] Rögzítette, hogy a személyiségvédelem egyik sajátos, és a személyiségi jogi per megelőző eszköze a sajtó-helyreigazítás, a két eljárásban lényegében ugyanazok a körülmények vizsgálандók és ugyanazok az iránymutatások, bírósági eseti döntések irányadók (BDT2012. 2653).

Megállapította a Kúria PK 12. számú állásfoglalás II. és III. pontja alapján és a sajtóközleményt a maga egészében vizsgálva, hogy az adott közlés közügyekben való megszólalásnak minősül, amelynek valósága vagy valótlansága bizonyítható tény (BDT2012. 2653.). Kifejtette, hogy a perben az alperesnek kellett bizonyítania, hogy megfelel a

valóságnak az a tényállítása, hogy a felperes „hónapok óta pénzüi uniós forrásból a települési óvodákban az szervezet- propagandát”, valamint, hogy erre „támogatást adtak a közreműködő személyl-szervezeteknek”, azonban ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

[8] Az alperes által rendelkezésre bocsátott bizonyítékok értékelése körében kifejtette, hogy a pályázat jelzése jelzésű pályázati kiírás több pályázati cél megvalósítását szolgálta, azonban a felperes ezekből csak a „cigányellenesség és a romák diszkriminációjának különféle formái elleni küzdelem megerősítése” elnevezésű prioritás megvalósításának érdekében pályázott. Ezen célra nyerte meg a támogatási pályázatot és ezen témakörben kötött meg a támogatási szerződés is. Erre tekintettel megállapította, hogy a felperes nem az szervezet-propaganda terjesztésére kért és kapott uniós támogatást. Állítását az sem támasztotta alá, hogy a „könyv címe” című könyvről írt cikk került elhelyezésre a felperes honlapján, mert nem nyert igazolást, hogy az írás szerzője a felperessel munkaviszonyban állna, vagy bármilyen más kapcsolódása lenne hozzá. Megítélése szerint a felperes által a egyesülettel kötött bérleti szerződés ténye sem igazolja a települési óvodákban történő szervezet-propaganda folytatását, illetve ahogyan az egyesület szakmai tervében megfogalmazott célok sem támasztják alá a közlés valós voltát.

[9] Mindezek alapján megállapította, hogy az alperes valótlan tényállítása megvalósította a felperes jóhírnevének megsértését, mert az alkalmas volt a közmegítélés szerint a sértett társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására. A valótlan közlést azért találta sértő jellegűnek, mert az a felperes társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására köztudomásúlag alkalmas. Ennek alátámasztására hivatkozott a 2021 év nyári Nemzeti Konzultáció ezen témakörre vonatkozó kérdésére, amire több, mint 1,4 millió ember – a válaszadók 97%-a – gondolta úgy, hogy a gyermek nevelése kizárólag a szülők feladata és felelőssége. Ezért megállapította, hogy a közfelfogás szerint egy adott intézmény – óvoda, iskola, illetve az azt fenntartó önkormányzat – társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas annak állítása, hogy ott kiskorúakat érintő szervezet-propaganda zajlik.

Utalt arra is, hogy a közszereplő felperesnek sem kell túrnie a rá vonatkozó hamis tényállítást, mert a közszereplőt is megilletik a becsület, a jóhírnév sérelmének védelmét, orvoslását biztosító jogvédelmi eszközök.

[10] Alaposnak találta a keresetet a személyiségi jogsértés objektív jogkövetkezményeként kért jogsértéstől eltiltás, a sérelmezett tartalom végleges eltávolítása és a megfelelő elégtétel adása vonatkozásában.

A sérelemdíj iránti igény körében rámutatott, hogy az arra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezésének bizonyítása nem szükséges. A nem vagyoni sérelmek jogsértésre visszavezethető bekövetkezését köztudomású tényként bizonyítottanak fogadta el, a felperes társadalmi megítélésére gyakorolt kedvezőtlen hatása, valamint az általa fenntartott intézmények működésébe vetett közbizalom megingása miatt. A sérelemdíj összegének meghatározásánál figyelemmel volt arra, hogy az alperesnek 16.000 követője van a közösségi oldalon és ezen posztjához csaknem háromezren fűztek kommentet, így nagyszámú olvasó értesült a valótlan tényállításról. Mérlegelte, hogy a közszereplő-politikus alperest fokozott felelősség terheli abban, hogy a társadalom tagjait valós, ellenőrizhető és

alátámasztható körülményekről informálja, nem pedig valótlan vagy félinformációkon alapuló tényállításokról. Figyelemmel volt arra is, hogy a megállapított összeg a hasonló jogsértések megelőzésére is alkalmas legyen. Mindezek alapján 400.000 forint összegben határozta meg a sérelemdíj összegét, míg ezt meghaladóan elutasította a kereseti kérelmet.

[11] Részen elutasította a keresetet a jogsértést megállapító szöveg kérdésként megfogalmazott feltételes része vonatkozásában is, mert az álláspontja szerint véleménynyilvánításnak minősül.

[12] A perköltség viselésére a felperest kötelezte a Pp. 83. § (1) és 101. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésére, 4/A. §-ára és a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 2. és 3. §-ára.

[13] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését kérte. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének teljes egészében történő megváltoztatását és a felperesi kereset teljes egészében történő elutasítását indítványozta a felperes perköltségekben marasztalása mellett. Harmadlagosan az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását kérte akként, hogy a másodfokú bíróság mellőzze az alperes sérelemdíj fizetésére vonatkozó kötelezését, továbbá az elégtételadás körében a közzétett szövegből annak mellőzését kérte, hogy „Bocsánatot kérek a felperestől. Valótlanul állítottam, hogy a felperes, mint intézményfenntartó Európai Unió forrásból olyan programot támogat, amelynek keretében a települési óvodákban szervezet-propagandát folytattak.”. Negyedlegesen az elsőfokú ítélet részleges megváltoztatását kérte akként, hogy a másodfokú bíróság a felperesnek megítélt sérelemdíj összegét 200.000 forintra szállítsa le, továbbá az elégtételadás körében a harmadlagos kérelmében írt szövegrészt mellőzze. Kérte kötelezni a felperest az első- és másodfokú perköltség viselésére.

[14] Az elsődleges fellebbezési kérelme indokaként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 346. § (5) bekezdésében írt indokolási kötelezettségének a sérelmezett közlés tényállításként minősítése vonatkozásában, mert nem tartalmazza a határozat, hogy milyen jogi alapon és milyen szempontok mellett minősítette azt tényállításnak.

A másodlagos fellebbezési kérelme körében fenntartotta azon védekezését, hogy a felperes perbeli legitimációja hiányzott, mert a személyére a közlés nem utalt és annak tartalmából sem volt felismerhető, mivel a közlemény a „baloldal” általános politikai fogalmát jelöli meg, ami semmilyen módon nem azonosítható a jogi személy felperessel, mint testülettel. Hivatkozott arra is, hogy a települési óvodák nem mindegyike működik az önkormányzat fenntartásában, így a közlés ezen tartalma alapján sem azonosítható be egyértelműen a felperes.

Álláspontja szerint szubjektív politikai véleményét fejtette ki egy széles közérdeklődésre számot tartó közügyben, és okszerű következtetésének alapját a közzétételkor rendelkezésre álló nyilvános információk képezték. Értékitétele egy tényre vonatkozó állásfoglalás,

melynek valóság bizonyítása kizárt. Hivatkozott e vonatkozásban a véleményszabadság fokozott védelmére és a BDT 2022.4505., a BDT2018.3795 és a BDT2022.4497. számon közzétett eseti döntésekre, valamint az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozata indokolásának [27] és [37] bekezdéseiben írtakra.

Kifejtette, hogy a sérelmezett közlésének nincs sértő tartalma, az a felperes társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására nem alkalmas, ezt a felperes a perben nem igazolta. Álláspontja szerint az eljárás során a felek által nem hivatkozott Nemzeti Konzultáció, mint politikai aktus és annak számadatai nem igazolják közlése sértő tartalmát.

A sérelemdíj mértékét rendkívül eltúlzottnak találta. Kifejtette, hogy a közösségi oldal oldalának 16.000 követője közül csak kevesen aktívak, így nem állítható, hogy széles körben vált volna ismertté közlése. Utalt arra, hogy a politikusoknak nincs olyan kötelessége, hogy a társadalom tagjait valós, ellenőrizhető és alátámasztható körülményekről tájékoztassák. Magatartása nem volt felróható, a rendelkezésre álló és elérhető információk alapján fogalmazta meg véleményét, így a Ptk. 6:519. §-a alapján mentesül a felelősség alól.

Az elégtételadás körében közzéteendő szöveg vonatkozásában előadta, hogy az elsőfokú bíróság a sérelmezett szöveget újraértelmezi, mert nem állította azt, hogy „a felperes, mint intézményfenntartó Európai Unió forrásból olyan programot támogat, amelynek keretében a települési óvodákban szervezet-propagandát folytattak.”. Álláspontja szerint az elégtételadás nem tartalmazhat olyan kötelezést, amely a valóságtól eltérő állítást eredményez, továbbá nem tartalmazhatja a ténylegesen közzétett közlés bírósági értelmezésének megfelelő átfogalmazását.

[15] A felperes fellebbezési ellenkérelmében elsődlegesen az alperes fellebbezésének visszautasítását kérte, mert álláspontja szerint az a Pp. 351. § (4) bekezdése és a Pp. 365. § (6) bekezdése alapján elkésett. E vonatkozásban arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet meghozatalát és kihirdetését elhalasztotta, ezért az írásba foglalt ítéletet a kihirdetéskor jelen lévő felperesnek nyomban kézbesítenie kellett.

Érdemi fellebbezési ellenkérelmében másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes 180.000 forint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte.

[16] Kifejtette, hogy perbeli legitimációja fennállt, mert az óvodai ellátásról a helyi önkormányzat köteles gondoskodni, valamint annak tartalmáért, pedagógiai programjáért felelősséggel tartozik. A sérelmezett közlés pedig a települési óvodákban, uniós forrásból folytatott (pénzelt) szervezet-propaganda tényét állítja. A „baloldal” mint absztrakt fogalom pedig nem tud az óvodákban propagandát folytatni.

A közlés annak tartalma, megjelenésének körülményei alapján nem minősíthető véleményként, mert ez esetben a valótlannal közölt tényállítások felelőssége alól mentesülhetne bárki. A perben az alperes nem igazolta állításai alapját, azok valóságát, míg a bizonyítási szükséghelyzet szabályai alapján ő maga csatolta az uniós pályázati anyagát, amelyet az alperes közleménye megtételekor nem ismert, és amely cáfolta állítását.

A társadalmilag kialakult közfelfogás szerint elítélendő, így a személyére nézve sértő az a valótlannal közlés, hogy a pedagógiai program tekintetében tényleges vétőjoggal rendelkező intézményfenntartóként uniós forrásból pénzeli a települési óvodákban az szervezet-propagandát.

Álláspontja szerint a megítélt sérelemdíj azt a legalacsonyabb összeget képviseli, amely még alkalmas lehet bármilyen jóvátételre, speciális és generálpreventív szempontok érvényesítésére a mai forgalmi viszonyokat figyelembe véve.

Az elégtételadás körében kifejtette, hogy számára a bocsánatkérés a legfontosabb resztoratív eszköz, mert ez alkalmas arra, hogy a közéleti diskurzusba belekerült, azt torzító valótlanságokat legalább részben és utólag orvosolja. A bocsánat vagy elnézést kéréssel pedig az alperes a jogában sértett személy felé a sérelem okozásában való felelősségét ismeri el. Utalt arra is, hogy amennyiben a másodfokú bíróság a közlemény átfogalmazását látná indokoltnak, akkor az alperes saját nézőpontja szerint annak közlése indokolt, hogy valótlanul állította, miszerint „uniós forrásból pénzeli a települési óvodákban az szervezet-propagandát”.

[17] Az alperes fellebbezése döntő részben nem bizonyult alaposnak.

[18] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti korlátok között bírálta felül. A Pp. 376.§-a alapján a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el.

[19] A felperes fellebbezési ellenkérelmében előadott eljárásjogi kifogás nem volt alapos, mert az alperes részére az elsőfokú ítélet kiadmánya – az iratokból megállapíthatóan – csak 2022. november 2. napján került kézbesítésre. Ezért ezen időpont tekinthető a Pp. 351. § (2) bekezdés a) pontjában írt közlés napjának és egyben a Pp. 365. § (6) bekezdésében írt fellebbezési határidő kezdő időpontjának is – figyelemmel a Pp. 146. § (3) bekezdésében írtakra. Ennek alapján pedig a felperes fellebbezése nem késett el, azt érdemben kellett elbírálni.

[20] Az alperes elsődleges fellebbezési kérelmében az ügy érdemét érintő, lényeges eljárás szabálysértést állított, így a Fővárosi Ítéltábla elsőként azt vizsgálta, hogy emiatt helye van-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének. A Pp. 380. § szerinti eljárás szabálysértésre az alperes nem hivatkozott, illet a másodfokú bíróság sem észlelt a rendelkezésre álló iratok alapján.

[21] A Pp. 381. § szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem észszerű. Az alperes fenti fellebbezési kérelmét arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének nem tett eleget, mert az elsőfokú ítélet a BDT2012.2653. számú bírósági döntésen túlmenően nem indokolja, hogy milyen jogi alapon és milyen szempontok szerint minősítette a közlést tényállításnak. Ezzel a Pp. 346. § (5) bekezdését megsértve járt el. E rendelkezés szerint a jogi indokolás tartalmazza az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok

értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. A jogi indokolás tartalmazza azokat az okokat is, amelyek miatt a bíróság jogkérdésben eltért a Kúriának a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától (a továbbiakban: a Kúria közzétett határozata), vagy az arra irányuló indítványt elutasította.

[22] Az indokolásnak a döntés megalapozottságát kell biztosítania a való tényállás megállapításával és a vonatkozó anyagi jogszabályok helyes alkalmazásával. Az ítélet megfelelő indokolása nem pusztán formális kötelezettség, hanem ezen múlik az ítélet meggyőző ereje (BDT2004. 1085.).

Nem vitatható, hogy a jogi indokolásnak kiemelt jelentősége van, mivel az ítélet törvényességét a jogszabályok helyes alkalmazása biztosítja, annak megsértése alapot adhat az ítélet hatályon kívül helyezésére. Ez utóbbi esetben azonban csupán akkor indokolt az ítélet hatályon kívül helyezése, ha emiatt az érdemi határozat nem bírálható felül. Amennyiben a per irataiból egyébként megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a döntését mire alapította, akkor a másodfokú bíróság a döntés indokait a szükséges mértékben pótolni tudja.

Adott esetben a másodfokú bíróság megítélése szerint az alperes által hivatkozott indokolásbeli hiányosság miatt az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatának nem volt akadálya. Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásának [32] pontjában ismertetett és irányadónak tekintett 13/2014.(IV.18.) AB határozat [40] pontjában adott iránymutatás és az ugyanezen pontban idézett BDT2012.2653. jogesetben ismertetett bizonyíthatósági teszt alkalmazásával foglalt állást abban a kérdésben, hogy a kifogásolt közlés tényállításként értékelendő, ekként indoklásbeli kötelezettségét az alperes által hivatkozottak szerint nem mulasztotta el, ugyanakkor a fellebbezés érveléséhez kapcsolódóan azt a Fővárosi Ítéltábla a továbbiakban kifejtett indokolása során kiegészíti.

[23] A felperes keresetösségi joga vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját és jogi érvelését, ezért arra csupán visszautal. A fellebbezésben írtak alapján arra mutat rá, hogy a közlemény egyértelműen és kétséget kizáró módon, a települési óvodák megjelölésével, a felperes uniós forrásra történő pályázatára, mint a propaganda pénzügyi forrására utalással felismerhető módon utal a felperesre, még ha az írás nem is nevezi meg őt konkrétan. A személyiségi jogi igény személyes érvényesíthetősége alapján [Ptk. 2:54. § (1) bekezdés] a közlemény egyértelműen vonatkozik a felperesre, személyére kétséget kizáró módon következtetni lehet (BDT2021.4283.) Amellett, hogy a „baloldal” általános és politikai tartalmú kifejezése mellett a közlés másokra is vonatkozhat, az egyértelműen vonatkozik a felperesre is, annak feladatellátásával kapcsolatos, miután a települési óvodák a felperes fenntartásában működő intézmények. Ez a megállapítás érvényes abban az esetben is, ha van a kerületben olyan óvoda, amely nem az önkormányzat fenntartásában működik.

[24] A másodfokú bíróság nem értett egyet az alperes fellebbezési érvelésével a jogsértés hiánya vonatkozásában, továbbá ezen belül a sérelmezett közlése tényállításkénti minősítését vitató és – a fentiekben kifejtettek szerint - annak indokolása hiányát állító körben sem osztotta az alperes fellebbezési érvelését. Az elsőfokú bíróság a PK 12. számú állásfoglalás alapján helyesen értelmezte az alperes közösségi oldal oldalán közzétett írását, annak teljes szövegkörnyezetét értékelve. A perben nem volt vitás, hogy a felperes intézményfenntartói tevékenysége, annak jogszerűsége és a települési óvodák nevelési programja kritika tárgyai lehetnek, és azok általános megítélése során a felperest fokozottabb tűrési kötelezettség terheli.

[25] Az Alkotmánybíróság mércéje szerint azonban az értékítéletet és a személyes meggyőződést közvetítő vélemények csak addig élvezik a véleményszabadság alkotmányos oltalmát, amíg összefüggésben állnak a közügyekkel, attól függetlenül, hogy helyes vagy helytelen, tetsző vagy nem tetsző, értékes vagy értéktelen gondolatot tartalmaznak. Ezzel szemben a közügyeket érintő, ámde hamisnak bizonyult tényállításokat már csak abban az esetben oltalmazza a véleményszabadság, ha a tényt állító vagy híresztelő jóhiszemű volt {13/2014. (IV. 18.) AB határozat [31]}.

Helyesen következtetett az elsőfokú bíróság arra az írás egészének értékelése alapján, hogy az alperesi közösségi oldal bejegyzésben leírtak szerint a települési óvodákban a szülők tudta és beleegyezése nélkül folytatott szervezet-propaganda ténylegesen nem következtetésként, hanem tényállításként jelenik meg a tartalomfogyasztó előtt. Ennek alapjául szolgáló alkotmánybírósági és bírói gyakorlatot is ismertette, és az Emberi Jogok Európai Bírósága által a *Lingens v Austria* (no. 9815/82) 1986. július 8-án kelt határozata [46] bekezdésében kidolgozott bizonyítási teszt elvégzése alapján minősítette a sérelmezett közlést tényállításként.

[26] A fellebbezés folytán a másodfokú bíróság azzal egészíti ki az elsőfokú bíróság érdemben helyes érvelését, hogy az állított propagandatevékenység pénzügyi forrásaként megjelölt uniós támogatás és az ezen tevékenységet végző szervezetre utalás magas bizonyossági szintet jelenít meg az olvasók felé. A közlemény kontextusvizsgálata alapján az állapítható meg, hogy a kritikai vélemény alapjaként állított propaganda folytatását kétség nélküli, valós állításként tartalmazza az írás. Az alperes ugyanis nem mutatja be, hogy milyen információk alapján állítja az óvodai propaganda létét, így az olvasók nem értékelhették a források hitelességét. Így azt bizonyossággal határos, valós tényként értelmezik, ekként fogadják el a kritika alapjaként.

A települési óvodákban folytatott szervezet-propagandára vonatkozó közlés esetleges véleménykénti értelmezése tehát fel sem merülhetett az átlagolvasóban.

[27] Következetes a Fővárosi Ítéltábla gyakorlata abban, hogy álhírek vitatása nem lehet közéleti diskurzus tárgya, ebből következően pedig az alperes nem hivatkozhat személyiségi jogsértés alóli mentesülése alapjaként társadalmi, politikai vitára akkor, ha a vita indításaként valótlan tényt közölt.

Ezért az írás valóságának bizonyítása alól – figyelemmel a PK 14. számú állásfoglalásban is kifejtettekre – a közlő nem mentesül. Az alperes azonban ezen kötelezettségének nem tett eleget. Ezért az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján jogszerűen állapította meg, hogy az alperes a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát a – másodfokú eljárásban meghozott ítélet – rendelkező részben foglalt valótlan és sértő állításokkal megsértette. Az elsőfokú bíróság által megfogalmazott megállapító rendelkezés ugyanakkor nem felelt meg annak a bírói gyakorlatnak, mely szerint a jóhírnévsértés tényállási elemeinek megfelelően csak a valótlan és sértő tény állítását szükséges rögzíteni, ezért a megállapító rendelkezés tartalmát a másodfokú bíróság megváltoztatta.

[28] A jogsértés megállapítására vonatkozóan a másodfokú bíróság a felperes által sérelmezett közlések sértő jellege tekintetében az elsőfokú bíróság által kifejtett indokokkal részben értett egyet.

[29] Az adott perbeli közlés sértő minősítése vonatkozásában – az ügy elbírálása szempontjából – nincs jelentősége annak, hogy milyen tartalmú propaganda terjesztését állította a felperes a települési óvodákban, ahogyan annak sem, hogy a közléssel érintett kérdésben miként foglaltak állást a felek és egyéb perben nem álló személyek és szervezetek. A bíróság nem dönthet el társadalmi vitákat, azokban a személyiségi jogvédelem keretei között nem is foglalhat állást. Erre tekintettel a másodfokú bíróság mellőzi az elsőfokú bíróság ítéletének [38] bekezdésében foglalt érvelését.

[30] Az adott ügyben a kifogásolt közlés sértő tartalmának megállapítása vonatkozásában három körülménynek van kiemelt jelentősége. Egyrészt a másodfokú bíróság értékelte azt, hogy a felperes írásában az általa állított propagandát saját maga elítélendőnek, károsnak és a szülői jogokat sértőnek minősítette. Ezáltal írásában maga minősítette akként, hogy a kereseti kérelemmel sérelmezett tevékenység olyan nem kívánatos magatartás, amitől a gyermekeket meg kell védeni. Másrészt figyelemmel volt arra is, hogy a propaganda kifejezés egy kifejezett negatív jelentéstartalmat hordoz, mivel a közfelfogás szerint a propaganda egyoldalú elképzelés jellemzően tervezett és erőszakos terjesztését jelenti. A propaganda célja pedig a közfelfogás szerint az, hogy egy csoport előtérbe állítsa a saját elképzelését, előmozdítsa a saját ügyét, vagy károsítsa az ellenfelét. Harmadsorban pedig azt is szem előtt kellett tartani, hogy a közlés által érintett kérdéskör, a kiskorú gyermekek lelki, testi fejlődése kiemelt társadalmi figyelem és védelem alatt áll. Az óvodás korú gyermekek nevelése, bármilyen irányú orientálása a szülők és a társadalom fokozott érzékenységevel és aggodalmával találkozók. Így ennek propagandisztikus célú, bármilyen szexuális tartalmú befolyásolása kifejezetten alkalmas önmagában, a témaválasztása alapján is negatív érzelmek felkeltésére.

Mindezek alapján a sérelmezett és valós ténybeli alapot nélkülöző közlés alkalmas volt a felperes hátrányos megítélésére, ahogyan azt helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság.

[31] Bár a fellebbező alperes kifejezetten nem kifogásolta azt, hogy az elsőfokú bíróság a sérelmezett közlemények eltávolításáról határozott, utal a másodfokú bíróság arra,

hogy adott esetben az alperesi közlemények folytán létrejött sérelmes helyzet csak a teljes közösségi oldal közlemény törlésével szüntethető meg [Ptk. 2:51. § (1) bekezdés d) pont].

[32] A fellebbezést a másodfokú bíróság az elégtételt adó közlemény tekintetében részben megalapozottnak tartotta, mert az elégtételadás módja részben nem felelt meg kialakult bírói gyakorlatnak. A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint ugyanis – külön tekintettel a sérelmezett közlések jellegére – szükségtelen a sérelmes közlemény szó szerinti megjelenítése, ismételten a közvélemény elé tárása. Különösen azért, mert az eredeti írás törlésére kerül sor, így a jogsértő közlés szó szerinti újbóli közzététele megghiúsítaná ezen objektív szankció célját. Az olvasók emlékezetében ugyanis a tartalom ragad meg, nem a konkrét megfogalmazások. Ez okból továbbá szükségtelen az elsőfokú ítélet megállapítást tartalmazó rendelkező részének közzététele, amely az elrendelt közlemény megismétlését jelentené, miután az elégtételadó közlemény tartalma igazodik a jogsértést megállapító rendelkezéshez. Erre tekintettel elegendő ezen megállapítás tényére utalni a másodfokú bíróság által – a kereseti kérelem és ellenkérelem korlátai között – a PK 15. számú állásfoglalás alapján megállapított elégtételt adó közleményben.

[33] A sérelemdíj tekintetében sem osztotta a másodfokú bíróság az alperes érvelését, annak leszállítása semmilyen mértékben sem volt indokolt. A Ptk. 2:52. § (2) és (3) bekezdésében foglaltak alapján az elsőfokú bíróság kellő körültekintéssel járt el, amikor a jogsértés súlyát és annak sértettre gyakorolt hatását értékelte. Az alperes a felperest lényegében a kiskorú gyermekek nevelését és fejlődését a szülők tudta nélküli, propagandisztikus módon történő befolyásolásával vádolta. Az állított cselekményeket a közvélemény, és kiemelten a szülők különösen elítélendőnek tartják. Az ilyen intézményfenntartói eljárás társadalmi megítélése hosszantartó negatív hatást, bizalomvesztést válthat ki.

Az alperes írásának valótlan tényállítását megelőzően nem tanúsított kellő körültekintést és neki felróható módon forrásellenőrzést sem végzett. Ugyanakkor helytállóan hivatkozik arra, hogy a politikusokat nem terheli az újságírók valós tájékoztatás iránti szakmai felelőssége. Azonban a sajtószervek tájékoztatási kötelezettsége sem terjed ki az alperesre, ezért az volt elvárható az adott helyzetben, hogy felelős politikusként akkor és azt írja meg, olyan tényekről alkosson véleményt, amelyek megfelelnek a valóságnak. Ugyanis a politikusok is a közvélemény befolyásolásában kiemelkedő szerepet játszanak, ezért különösen fontos, hogy csak olyan információkat közöljenek, amelyek hitelességéről meggyőződtek. A perbeli közlés esetében ez különösen hangsúlyos, mert amilyen nehezen bizonyítható, ugyanolyan hatástalanul cáfolható eseményről számolt be tényként az alperes. Mindezek alapján a sérelemdíj helyreállító és megelőző funkcióját is megfelelően szolgálja a megállapított mértékű sérelemdíj, amelynek további mérséklésére nincs törvényes indok.

[34] A fenti indokokra tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján kisebb részben megváltoztatta, míg azt túlnyomó részében helybenhagyta. A le nem rótt kereseti illeték megfizetésének módja tekintetében azt az 1990. évi XCIII. törvényt (Itv.) módosító 2022. évi XLV. törvény 70. § és 73. § 6. pontjában foglaltakra tekintettel pontosította.

[35] A csekély részben eredményes fellebbezés folytán nem változott meg a pernyertesség és pervesztesség aránya az elsőfokú eljárásban. Az alperes a másodfokú eljárásban – a jogsértő közlés és az elégtételadás szövegének kisebb módosítása okán – is döntő részben pervesztesnek tekinthető. Ezért az alperes a Pp. 364. § utaló szabálya alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes részére az ügyvédi munkadíjat, valamint a Magyar Állam javára a le nem rótt fellebbezési illetéket megfizetni.

[36] Az ügyvédi munkadíj összegét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdésének a) pontja alapján állapította meg a felszámított összeggel egyezően, a feltüntetett munkaórát a kifejtett tevékenységgel arányban állónak ítélve.

[37] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetéséről a másodfokú bíróság a Pp. 101. § (1) bekezdése, a Pp. 102. § (1) bekezdése és a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján, továbbá az Itv. 78. § (4) bekezdése alapján döntött.

[38] Tájékoztatja a másodfokú bíróság az alperest, hogy mind a kereseti illeték, mind a fellebbezési illeték az Itv. 78. § (4) bekezdése szerint a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Az illeték megfizetése során a közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés e) pontja].

Budapest, 2023. március 30.

Dr. Hercsik Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Virág Csaba s.k.
előadó bíró

Dr. Fintha-Nagy Péter László s.k.
bíró